Archeologie bij bouwen, verbouwen en verkavelingen

Inleiding

Vanaf juni 2016 is het nieuwe archeologiedecreet van kracht. Wij informeren je graag over wat dit voor jou als privépersoon of projectontwikkelaar betekent binnen de grenzen van de stad Maaseik.

Tot juni 2016 diende je jouw bouw- of verkavelingsvergunning in bij de stad Maaseik en je ontving vervolgens een archeologisch advies van het Agentschap Onroerend erfgoed. Het advies omvatte informatie rond al dan niet uitvoeren van archeologisch onderzoek.

Vanaf juni 2016 wordt het proces omgedraaid. Jij bent als bouwheer verantwoordelijk om in enkele gevallen een erkend archeoloog een archeologienota te laten opstellen vóór de indiening van je bouw- of verkavelingsvergunning.

Hoe verloopt dit proces?

Een erkend archeoloog voert het onderzoek uit volgens de Code Goede Praktijk. In eerste instantie zal het gaan om een bureauonderzoek van bestaande bronnen, waarin men afweegt of verdere vooronderzoeken noodzakelijk zijn om het risico op vondsten degelijk te kunnen inschatten. De gegevens uit het bureauonderzoek en de vooronderzoeken op het terrein worden gebundeld in een archeologienota. De archeologienota omvat een beschrijving van de resultaten van de uitgevoerde vooronderzoeken en een programma van maatregelen. In het programma van maatregelen staat hoe men met het eventuele aangetroffen archeologisch erfgoed moet omgaan. De vraag is immers of het beter is om de archeologische resten ter plaatse te houden of ze op te graven. De archeologienota wordt vervolgens bekrachtigd door het Agentschap Onroerend erfgoed. Je dient deze archeologienota samen met je bouw- of verkavelingsvergunning in bij de stad Maaseik. Als er geen archeologisch erfgoed wordt aangetroffen, moet er geen programma van maatregelen opgenomen worden in de archeologienota. In dat geval stopt het archeologisch traject voor de bouwheer zodra de archeologienota wordt bekrachtigd en de bouw-of verkavelingsvergunning wordt afgeleverd.

Een archeologienota of niet?

Uit onderstaande tabel kan je afleiden of het noodzakelijk is om voor jouw perceel een archeologienota te laten opstellen:

	Beschermde zone	**Vastgestelde archeologische zone**	**Ongekende zone**	**Gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt**
Verkavelings-vergunning	+	Oppervlakte perceel 300m^2 of meer	- Algemeen: oppervlakte perceel 3000m^2 of meer	-
Bouw-vergunning	+	Ingreep in bodem 100m^2 of meer+ oppervlakte perceel 300m^2 of meer	- Algemeen: ingreep in bodem 1000m^2 of meer + oppervlakte perceel 3000m^2 of meer - Natuurlijk of privaat persoon: ingreep in bodem 5000m^2 of meer	-

Toelichting

- Beschermde zone: beschermde archeologische site

- Vastgestelde archeologische zone: hoge kans op archeologische resten
- Ongekende zone: kans op archeologische resten
- Gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt: kans op archeologische resten werd uitgesloten

Je kan ook gebruik maken van deze beslissingsboom om na te gaan of je in aanmerking komt voor het opstellen van een archeologienota.

Hier kan je nagaan in welke zone jouw perceel valt.

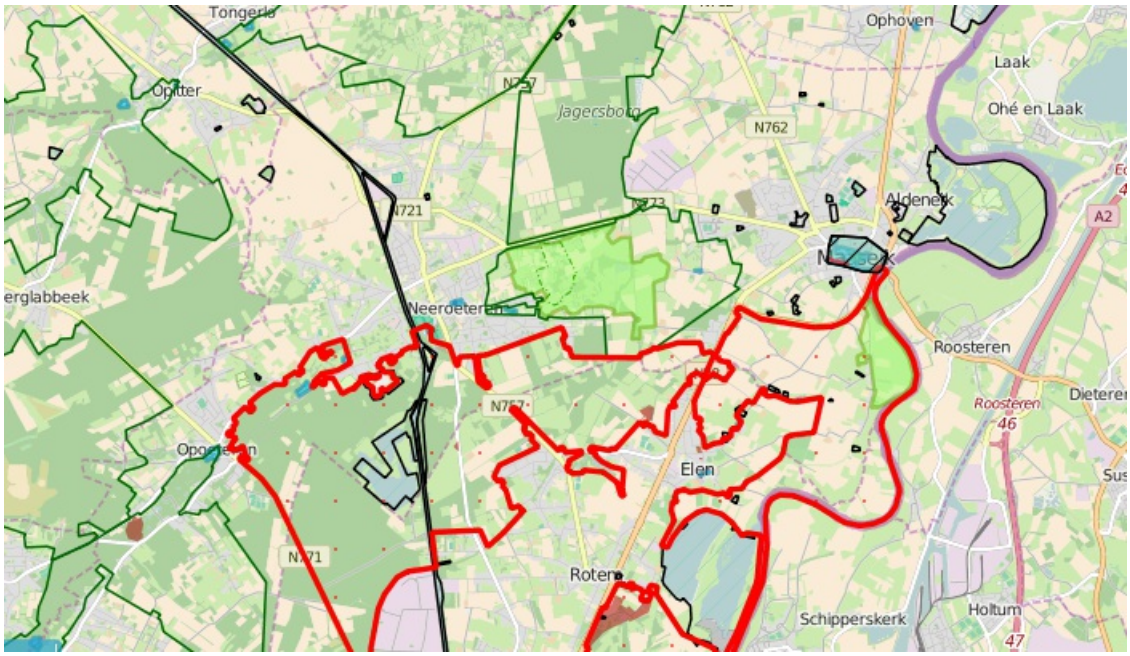

Toevalsvondsten

Als je vrijgesteld bent voor het opstellen van een archeologienota, is er nog steeds de wetgeving van de toevalsvondsten. Als je tijdens de graafwerken toevallig een vondst aantreft, moet je volgens het nieuwe decreet de vondst afdekken en mag je ze zeker niet opgraven. Je meldt deze toevalsvondst via dit formulier.

Een archeoloog van het Agentschap Onroerend Erfgoed zal dan contact met je opnemen en binnen de 10 dagen de vondst fotograferen, registreren en opgraven. Deze dienst is gratis. Nadien zal er met jou besproken worden hoe je de vondst kan bewaren.

Erkende archeologen

Kom je in aanmerking voor het laten opstellen van een archeologienota, dan dien je op zoek te gaan naar een erkend archeoloog.

- Hier vind je de lijst van natuurlijke erkende archeologen.
- Hier vind je de lijst van de erkende archeologische bedrijven.

De kost van het archeologisch onderzoek

De kosten voor het archeologisch onderzoek zijn ten laste van de bouwheer. Onroerend Erfgoed stelt volgende financiële tegemoetkomingen ter beschikking:

- Premie voor buitensporige directe kost bij verplicht archeologisch onderzoek.

- Solidariteitsfondsen: deze fondsen kunnen binnen diverse sectoren (bv. bouwsector, ontginningssector, enz.) een ondersteuning bieden voor de kosten van archeologisch onderzoek. Alle leden betalen een bijdrage voor een deel van de kosten van alle archeologische opgravingen waartoe zij verplicht worden.

Het bewaren van de vondsten

Het nieuwe decreet is ook bezorgd over de bewaaromstandigheden van de vondsten. Je bent als eigenaar ook verantwoordelijk om de vondsten in goede omstandigheden te bewaren. Voor een pot in aardewerk is dit bijvoorbeeld makkelijker dan voor metalen vondsten. Voor elke materiaalsoort zijn er specifieke eisen voor bewaring. Als de voorwerpen niet in optimale omstandigheden bewaard kunnen worden, is de kans op definitieve schade of verval zeer groot.

Uiteraard zijn er gespecialiseerde instanties waar je jouw objecten in tijdelijke bruikleen kan geven, zoals museumdepots of onroerend erfgoeddepots. Hier vind je de lijst.

Hoe kan je jouw voorwerp goed bewaren?: www.depotwijzer.be

Metaaldetectie

In Maaseik en omstreken wordt er dagelijks gezocht naar archeologische resten door diverse mensen met een metaaldetector. Een zeer bekend gezicht in dit mileu is de erg gewaardeerde metaaldetectorist Arnaud Grispen van Neeroeteren. Sinds jaar en dag zoekt hij naar munten en heeft hij een zeer grote expertise opgebouwd in dit vakgebied. Zulke initiatieven dragen bij tot de historische kennis over de stad Maaseik.

Metaaldetectie kan ook een zeer grote meerwaarde zijn voor het archeologisch onderzoek. Daarom zijn ook metaaldetectoristen vanaf 2016 verplicht om een erkenning aan te vragen, net als Arnaud Grispen. Aan welke voorwaarden moet je voldoen om te mogen zoeken op de diverse gronden van Maaseik:

- Een erkenning aanvragen
- Minimaal 18 jaar zijn
- In de laatste vijf jaar geen misdrijf gepleegd op vlak van onroerend erfgoed
- Beschikken over de basiskennis van archeologische erfgoedzorg
- Kennis van de vastgestelde code van de goede praktijk

Het is belangrijk dat alle vondsten goed geregistreerd worden en er een melding wordt doorgegeven aan de CAI (Centraal archeologische inventaris). Erkende archeologen kunnen dan gebruik maken van de informatie die jij verzameld hebt.

Interesse om een erkenning als metaaldetectorist te behalen? Vul hier het aanvraagformulier in.

Meer info?

- Dienst administratie en vergunningen: stedenbouw@maaseik.be - T. 089 560 560
- Wetenschappelijk medewerker Musea Maaseik: stephanie.cousin@maaseik.be - T. 089 819 295
- Onroerend Erfgoed Limburg: E. Limburg.oe@rwo.vlaanderen.be - T. 011 74 22 20